

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-170

21.2.2024

Fremtind Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Brudd på opplysningsplikten? – ikke opplyst om rabatt fra forhandler – fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede søkte erstatning for skade på sofa, etter at hun ved en feil hadde vasket sofaen med et vaskemiddel inneholdende klor. Sikrede krevde kr 45 000 i erstatning. Foretaket utbetalte kr 43 000 i erstatning etter fratrekk for egenandel. I forbindelse med at sikrede meldte et nytt krav til foretaket, ble foretaket gjort kjent med at sikrede hadde reklamert på den aktuelle sofagruppen til møbelforhandleren. Sikrede hadde opplyst at sofaen hadde blitt solbleket, og møbelforhandleren hadde på denne bakgrunn gitt sikrede en rabatt på 60 %. Sikrede hadde dermed fått erstattet kr 43 000 fra foretaket, i tillegg til en rabatt på kr 24 000 fra forhandleren, for møbler som opprinnelig kostet kr 39 000. Foretaket mente at erstatningen det hadde utbetalt var uberettiget og krevde erstatningen tilbakebetalt under henvisning til at sikrede uredelig hadde brutt opplysningsplikten i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket sa også opp forsikringsavtalen, jf. fal. § 8-1 femte ledd. Sikrede var uenig at opplysningsplikten var brutt og mente at det var snakk om to ulike skader som gav rett til erstatning på hvert sitt grunnlag. Nemnda kom til at foretaket kunne kreve erstatningen tilbakebetalt, da foretaket var uten ansvar som følge av uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, og at foretaket kunne si opp enhver forsikringsavtale med sikrede med en ukes varsel, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd. Nemnda kom videre til at sikrede var ansvarlig for de utgiftene hun hadde påført foretaket.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 43 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for møbler og spørsmålet om foretaket er uten ansvar og kan si opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede meldte 4.1.22 om skade på sofa til foretaket med følgende forklaring i skademeldingen:

Sofaen har blitt vasket med feil vaskemiddel/klut, med klo i. Sofaen er sort så det har gjort skade i stoffet.

Sikrede forklarte at skaden inntraff 26.12.21, at sofaen var kjøpt ny på Bohus for tre–fire år siden, og at tilsvarende i dag kostet kr 45 000.

Foretaket anmodet samme dag om at sikrede sendte inn bilder av skadene. Etter mottak av bildene ba foretaket sikrede om å sende inn kvittering for kjøp, samt avklare om det var mulig å trekke om møblene. Videre skrev foretaket:

Dersom det ikke er mulig å trekke om sofaen vil sofaen bli erstattet med en ny tilsvarende sofa. Den skadede sofaen vil ha en gjenverdi som vil bli fratrukket erstatningen iht. punkt 5.2. Forsikringen dekker det rimeligste av reparasjon eller ny sofa.

Sikrede svarte samme dag at møblene var kjøpt via Gjensidige forsikring etter en brann. I kontakt med Bohus skal sikrede ha fått opplyst at de ikke hadde noen som kunne trekke om sofa, og at det ville bli dyrere med omtrekk enn å kjøpe ny sofa. Sikrede sendte også kopi av ordrebekreftelsen.

Foretaket stilte spørsmål ved at ordrebekreftelsen var på totalt kr 56 440, mens sikrede hadde oppgitt kr 45 000 for skadede møbler.

Sikrede svarte at det var tale om to firesetere og to sofastoler som var skadet, og at hun hadde trukket ut pris for bord og en puff som ikke var skadet.

Foretaket bekreftet 14.1.22 at det ville utbetale erstatning i henhold til sikredes krav, kr 43 000 etter fradrag for egenandel kr 2 000.

Da sikrede i mars 2023 meldte om skade på hagemøbler, besluttet foretaket å utrede saken. Under utredningen kom det frem at ordrebekreftelsen sikrede hadde fremlagt som dokumentasjon for hagemøblene i realiteten gjaldt de aktuelle sofaene. Sikrede ble i utredningen konfrontert med at hun hadde fått erstatning for sofaene 14.1.22, og at hun opplyste at de var skadet etter at sofaen ble vasket med såpe inneholdende klor.

Bohus opplyste til utreder at sikrede 4.1.22 hadde klaget til dem og hevdet at de samme sofamøblene var bleket av solen. Sikrede hadde derfor fått 60 % avslag på nye møbler som goodwill fra Bohus. Utreder konfronterte sikrede med at hun hadde klaget både til Bohus og meldt skade til foretaket samtidig, og han ba opplyst om sofamøblene ble bleket av solen eller skadet av såpen med klor i. Sikrede forklarte at det var tale om begge deler.

På spørsmål om sikrede hadde fått erstatning for de samme sofamøblene to ganger bekreftet sikrede dette, men hun så ikke det som noe feil ettersom det var to hendelser. Utreder kommenterte at sikrede da hadde fått erstatning på først kr 43 000 fra foretaket og deretter kr 24 000 i rabatt fra Bohus for sofamøbler som opprinnelig kostet kr 39 000. Samtalereferatet opplyste ikke om sikrede svarte på dette.

Foretaket tilskrev sikrede 4.5.23 og påpekte at hun ikke hadde orientert om at hun hadde fått 60 % rabatt på kjøp av nye møbler som følge av solbleking på de samme møblene som sikrede fra foretaket hadde fått erstatning for etter feil bruk av vaskemidler. Foretaket mente sikrede ga uriktige eller ufullstendige opplysninger i skadeoppgjøret for å få en erstatning hun ikke hadde krav på. Foretaket sa opp sikredes forsikringer i foretaket fra 23.5.23 og ba om tilbakebetaling av erstatningen (kr 43 000).

Sikrede var uenig i foretakets vurdering og påpekte at det var to forskjellige saker. Sofaen var solbleket, og reklamasjon ble derfor sendt til Bohus, men etter det var sikrede uheldig med feil bruk av vaskemidler, og dette ble meldt til foretaket som skade.

I ny samtale med utreder i juni opprettholdt sikrede at hun ikke hadde gjort noe galt. Sikrede hadde vasket sofaene med en blanding av vann og klor på en sprayflaske uten å teste først. Det var en blanding av uhell og dumhet. Klagen til Bohus var en sak for seg. Møblene var solbleket, og det ble oppdaget over tid, og sikrede husket ikke datoene for de forskjellige klagen.

Utreder var i kontakt med Bohus som skal ha opplyst at reklamasjonen var registrert 5.1.22, og at sikrede fikk 60 % avslag (kr 21 239) på ny sofagruppe 24.1.22.

Foretaket opprettholdt sitt standpunkt i brev av 23.6.23. Sikrede var uenig i dette og ba om en fornyet vurdering. Sikrede påpekte at hun hadde diagnosen ADHD og slet med å huske. Foretaket fant ikke grunn til å endre sitt standpunkt og meddelte dette i brev av 23.8.23.

Sikrede bestrider foretakets krav om tilbakebetaling. Sikrede klaget på solbleking av sofamøblene til Bohus og fikk da 60 % avslag på ny sofagruppe. Sikrede var uheldig med klor på de samme møblene (som var solbleket) og meldte dette som en skade til foretaket. Dette er to separate saker, og foretaket kan ikke kreve at sikrede tilbakebetaler penger fordi hun både har benyttet seg av rabatten hos Bohus og fått penger utbetalt under forsikringen.

Forsikringsforetaket krever utbetalt erstatning tilbakebetalt og anfører at sikrede ikke hadde krav på erstatning for sofamøblene. Ved utredning av hagemøbelsaken viste det seg at sikrede hadde fått erstattet en sofa som sikrede også hadde fått erstatning for av Bohus. Sikrede unnlot å opplyse om dette. Foretaket mener sikrede ga uriktige opplysninger i skadeoppgjøret for å få utbetalt en erstatning hun ikke hadde krav på. Foretaket har derfor anledning til å si opp sikredes forsikringer, samt kreve tilbakebetaling av sine utlegg (kr 43 000).

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket

1. er uten ansvar pga. uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret,
2. kan kreve tilbakebetaling av sine utlegg og
3. si opp sikredes forsikringer, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Fal. § 8-1 fjerde og femte ledd angir:

Gir sikrede ved skadeoppgjøret bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger som sikrede vet eller må forstå kan føre til at sikrede får utbetalt en erstatning han eller hun ikke har krav på, mister sikrede ethvert erstatningskrav mot foretaket etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse. Hvis sikredes forhold bare er lite klanderverdig, bare angår en liten del av kravet, eller hvis det ellers foreligger særlige grunner, kan sikrede likevel få delvis erstatning. § 4-14 gjelder tilsvarende.

I tilfeller som nevnt i fjerde ledd kan foretaket si opp enhver forsikringsavtale det har med sikrede med en ukes varsel. § 3-7 annet ledd første, annet og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

Sikrede opplyste i skademeldingen at sofamøbler var skadet som følge av feil bruk av såpe/klor, at møblene var kjøpt nye på Bohus for tre–fire år siden, og at nypris var kr 45 000. Sikrede sendte inn ordrebekreftelse fra Bohus for å dokumentere kjøpet, og foretaket utbetalte på dette grunnlag erstatning.

I forbindelse med utredning i en annen erstatningssak i 2023 avdekket foretaket at sikrede for de samme sofamøblene hadde reklamert over solskader og fått en rabatt på i overkant av kr 20 000 for kjøp av ny sofagruppe. Sikrede opplyste ikke om dette til foretaket.

Det er derfor klart at det objektivt sett er gitt ufullstendige opplysninger. Spørsmålet er om sikrede bevisst ga ufullstendige opplysninger. Sikrede anfører at saken med Bohus og saken med foretaket var to separate saker.

Sikrede meldte 4.1.22 om skade på sofa til foretaket med følgende forklaring i skademeldingen:

Sofaen har blitt vasket med feil vaskemiddel/klut, med klo i. Sofaen er sort så det har gjort skade i stoffet.

Sikrede forklarte at skaden inntraff 26.12.21.

Utreder var i kontakt med Bohus som skal ha opplyst at reklamasjonen var registrert 5.1.22, og at sikrede fikk 60 % avslag (kr 21 239) for ny sofagruppe 24.1.22. Ut fra dette krevde sikrede erstatning fra selgeren av gruppen dagen etter at kravet ble meldt til foretaket. Med et slikt tidsperspektiv mener nemnda det må legges til grunn at det dreier seg om samme skade som er søkt erstattet to ganger. Sikrede viser til at hun har ADHD og problemer med hukommelsen, men dette kan ikke forklare at hun melder samme skade to steder. Nemnda mener det er klar

sannsynlighetsovervekt for at dette ble gjort bevisst. Når sikrede unnlot å opplyse om rabatten, var det også klart at hun kunne få en erstatning hun ikke hadde krav på.

Spørsmålet er derfor om sikrede "måtte forstå" dette. Formuleringen er omtalt i Rt. 1978 s. 321 vedrørende bal. § 7 om bortfall av erstatning når man kjører med en som man "må veta" er påvirket. Retten fastslår på s. 325 at "måtte vita" i lovteksten betyr det samme som "måtte forstå", og at "Etter vanlig språkbruk ligger det i "måtte forstå" eller "måtte vita" at man har for seg en situasjon som ut fra en normal bedømmelse gjør en mulig uvitenhet uforståelig". Det er ikke opplyst om noe som kan gi en annen forklaring på de gale opplysningene enn et ønske om høyere erstatning, og en normal bedømmelse tilsier her at det er uforståelig at sikrede skulle være uvitende om dette.

Nemnda mener etter dette at foretaket er uten ansvar pga. uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket kan derfor si opp enhver forsikringsavtale med sikrede med en ukes varsel, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Bevisst uriktige opplysninger under skadeoppgjøret utgjør erstatningsgrunnlag overfor selskapet. Sikrede må derfor også være ansvarlig for de utgiftene hun har påført selskapet, jf. bl.a. FinKN 2017-812. Dette gjelder både tidligere utbetalt erstatning og evt. andre utgifter.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).